

**การพัฒนาระบบการติดตามการใช้ยา Warfarin สำหรับผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช**

โรงพยาบาลปากพ่อง ได้ดำเนินการให้คำปรึกษาการใช้ยา Warfarin แก่ผู้ป่วยนอก ในคลินิกโรคหัวใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และได้พัฒนาระบบการติดตามมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาระบบการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยา Warfarin คือ การมุ่งเน้นให้ผู้ป่วยได้รับ การติดตามผลการรักษาและส่งเสริมการใช้ยาจากเภสัชกร เพื่อส่งผลให้ผู้ป่วยใช้ยาได้อย่างถูกต้อง สม่าเสมอและปลอดภัยจากผลข้างเคียงของยา Warfarin

ขั้นตอนในการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยที่ใช้ยา Warfarin ประกอบด้วย 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 : การให้ความรู้และคำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วย กรณีผู้ป่วยได้รับยาเป็นครั้งแรก เภสัชกรให้คู่มือการใช้ยาแก่ผู้ป่วย พร้อมแนะนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยา

ระดับ 2 : การทบทวนประเมินผู้ป่วยและคำสั่งใช้ยา

ก่อนการส่งมอบยาให้ผู้ป่วย เภสัชกรต้องประเมินผู้ป่วยและคำสั่งใช้ยาเพื่อลดความคลาดเคลื่อนทางยา และเพิ่มความร่วมมือในการใช้ยา โดยประเมินหรือทบทวนในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ประวัติผู้ป่วย ประวัติการใช้ยา ความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วย ความร่วมมือในการใช้ยา ความสอดคล้องของขนาดยากับ INR ปัจจัยที่มีผลต่อ INR ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอาการข้างเคียง อาการข้างเคียงจากยา

ระดับ 3 : การเฝ้าระวัง และนัดติดตามค่า INR

สำหรับผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ร้ายแรง เภสัชกรต้องประสานงานกับแพทย์เพื่อปรับเปลี่ยนแผนการรักษา และนัดติดตามค่า INR นอกจากนี้ได้มีการพัฒนาระบบการเตือนในโปรแกรม HOSxP ในการ monitor ผู้ป่วยที่ใช้ยา Warfarin

ผลการดำเนินการ

จำนวนผู้ป่วยที่ให้บริการทางเภสัชกรรมประจำปี 2559 จำนวน 104 ราย , ประจำปี 2560 จำนวน 117 ราย , ประจำปี 2561 จำนวน 115 ราย , ประจำปี 2562 จำนวน 142 ราย และประจำปี 2563 จำนวน 145 ราย

ตารางที่ 1 แสดงผลการบริหารทางเภสัชกรรมประจำปี 2559 - 2563

รายการ	จำนวน					ร้อยละ					
	ประจำปี พ.ศ.	59	60	61	62	63	59	60	61	62	63
จำนวนผู้ป่วยทั้งหมด (ราย)		104	117	115	142	145	-	-	-	-	-
จำนวนผู้ป่วยที่ให้บริการ (ราย)		103	115	110	137	143	99.04	98.29	95.65	96.48	98.62
จำนวนผู้ป่วยที่มีปัญหาความร่วมมือในการใช้ยา Warfarin (ครั้ง)		2	2	4	2	5	1.94	1.74	3.64	1.46	3.49

จำนวนผู้ป่วยที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากยา (ราย)	6	3	7	3	2	5.83	2.61	6.36	2.19	1.39
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์อย่างร้ายแรงจากยา (ราย)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์การบริหารบาททางเภสัชกรรมแสดงตามตัวชี้วัดที่สำคัญ

ตัวชี้วัด	2559	2560	2561	2562	2563
1. ร้อยละของผู้ป่วยที่ได้รับยา Warfarin และได้รับการติดตาม	99.04	98.29	95.65	96.48	98.62
2. ร้อยละของผู้ป่วยที่มี INR ในช่วงของการรักษา	47.57	47.83	46.36	49.64	50.35
3. ร้อยละของเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรง (Major bleeding) จากยา Warfarin	0	0	0	0	0

ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563 ผู้ป่วยที่ได้รับยา Warfarin และได้รับการติดตามผลประมาณ ร้อยละ 98 % และผู้ป่วยที่มีค่า INR มากกว่า 3 ประมาณร้อยละ 20 และผู้ป่วยที่มีค่า INR น้อยกว่า 2 ประมาณร้อยละ 30 และผู้ป่วยที่มีค่า INR อยู่ในช่วงของการรักษามีประมาณร้อยละ 50 จากจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด พบผู้ป่วยที่มีปัญหาความร่วมมือในการใช้ยาประมาณ 2% และพบผู้ป่วยที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากยาที่ไม่ร้ายแรง เช่น เลือดออกตามไรฟัน, จ้ำเลือดใต้ผิวหนัง, เลือดออกในลูกตาขาว, ปวดศีรษะ เฉลี่ยประมาณ 6-7% และไม่พบผู้ป่วยที่เกิดอาการไม่พึงประสงค์ร้ายแรงจากยา (Major bleeding) และพบยังปัญหาผู้ป่วยที่ไม่ได้เจาะ INR ทุกครั้งที่มาตามนัด

จากการซักประวัติผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ป่วยส่วนใหญ่ ที่มีค่า INR ไม่อยู่ในช่วงการรักษา ไม่พบภาวะ Major bleeding หรืออาการแสดงภายนอกที่ผิดปกติร้ายแรง ให้ปรับขนาดยาตามแนวทางการรักษาและนัดติดตามผู้ป่วย ระวังผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด มาเจาะเลือดดูผล PT, INR ทุก 1-2 สัปดาห์ และได้มีแนวทางในการส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยที่ได้รับ Warfarin จากโรงพยาบาลไปยังสถานพยาบาลปฐมภูมิ เพื่อให้เภสัชกรประจำเขตรับผิดชอบได้มีข้อมูลผู้ป่วย และได้ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านไปดูแลการใช้ยาให้ถูกต้องเหมาะสมหรือเพื่อหาสาเหตุของปัญหาจากการใช้ยา

แผนพัฒนาต่อเนื่อง

พัฒนาระบบป้องกันการเกิดปฏิกิริยาระหว่างยา warfarin กับ ยา คู่ fatal drugs ในกรณี que ผู้ป่วยมารับบริการใน visit เดียวกัน และคนละ visit กัน

จัดทำแบบประเมินและติดตามการใช้ยาสำหรับผู้ป่วยนอก เป็นเครื่องมือในการซักประวัติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม

จัดทำแบบฟอร์มติดตามผู้ป่วยที่ได้รับยา Warfarin ที่ได้เข้ามารับการรักษาตัวในตึกผู้ป่วยใน ทุกราย

การพัฒนาการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน ให้เป็นทีมสหสาขาวิชาชีพ ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ
หน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายปากพนัง

พัฒนาระบบส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยที่ใช้ยา Warfarin ทุกราย ไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วย
บริการปฐมภูมิในเครือข่ายปากพนัง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยด้านยาแก่ผู้ป่วยมากขึ้น และลง lock ค่ายาสั่งห้ามใช้
ร่วมกัน ในโปรแกรม J และติด sticker warfarin ที่ลิ้นชักยา

จัดทำ CPG ในการปรับขนาดยา Warfarin และประกาศใช้ CPG ในองค์กรแพทย์ต่อไป